PROCESSED

ONS WOON EN WERK MET AFVAL IN FRANKDALE

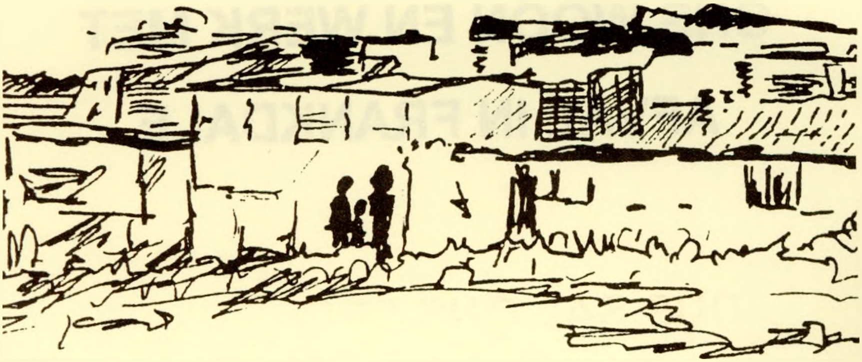

Ons woon langsaan 'n vullishoop, 25km buite Kaapstad, oppad na Malmesbury. Ons plek se naam is Frankdale. Ons het geen skole, toilette of elektrisiteit, en ook geen gesondheidsklinieke nie. 'n Mobiele kliniek kom een keer per maand.

Ons tel op plastiek, karton, hout, seil en papier vanaf die vullishoop. Ons verkoop dit en dan kry ons geld daarvoor. Sommige van die dinge wat ons kollekteer hou ons vir eie gebruik, soos plastiekhouers, of stukke materiaal. Sommige tye vind ons rolle "jam labels", wat ons dan gebruik om die mure van ons kamers te dek. Dit is baie harde werk om deur die vullis te soek. Ons moet baie gou werk, want die bestuurders van die masjiene is haastig om elke vrag vullis te bewerk. Dit is ook baie gevaarlike werk. Ons sny ons hande en kry sere en veluitslae want ons moet met kaal hande deur die vullis soek.

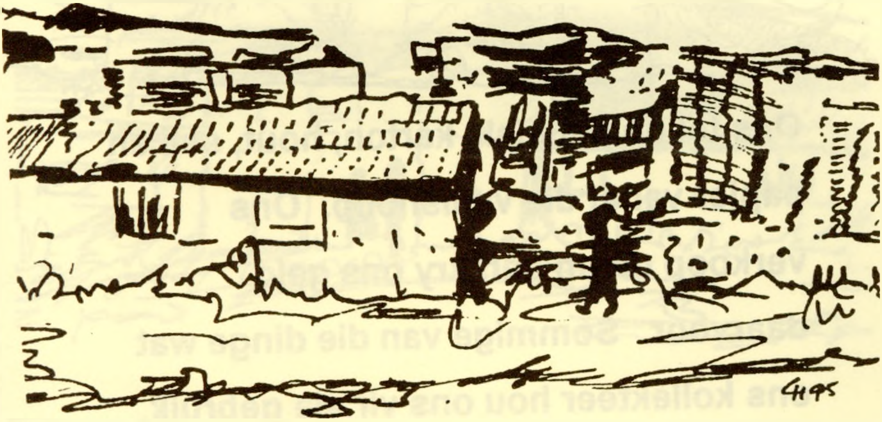

Ons woon hier want daar is baie min werk in ander plekke, en hier kan ons darem aan die lewe bly. Ons het hier geleer om te oorleef en wil dit met julle deel. Miskien kan ander mense van ons leer.

KINDERS

Ons verbied ons kinders om naby die vullishoop te kom. Dit is nie veilig nie en hulle kan maklik siek raak.

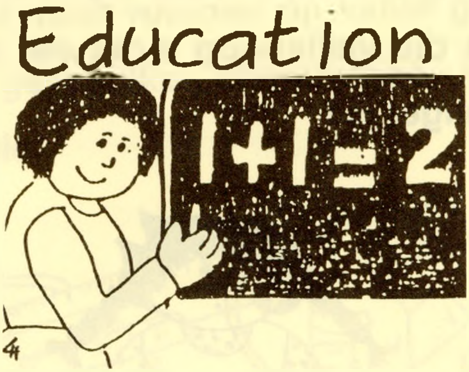

SKOOL

Om seker te maak dat ons kinders nie eendag dieselfde werk as ons doen nie, moet hulle skool toe gaan. Ons weet dis nie goed om op die vullishoop te werk nie, maar dit is al uitweg wat ons op die oomblik het.

KOS

Ons tel nie vrot kos op nie. Ons kyk eers na die kleur en reuk daarvan. As dit nog goed lyk eet ons dit. Ons weet dat ons kinders kosvergiftiging kan opdoen, maar hoe verstaan hulle dat hulle nie kos van die vullishoop moet eet nie as hulle honger is?

HONDE

As ons honde naby die vullishoop kom, jaag ons hulle weg want ons weet dat hulle siektes aan ons kinders kan oordra.

AFVAL VAN HOSPITALE

Hospitale moet hulle afval in 'n spesiale plek begrawe. Ons raak nooit aan sulke afval nie.

GEVAARLIKE CHEMIKALIEË

Ons tel nooit rommel op vanaf gebiede waar gevaarlike chemikalieë gestort word nie.

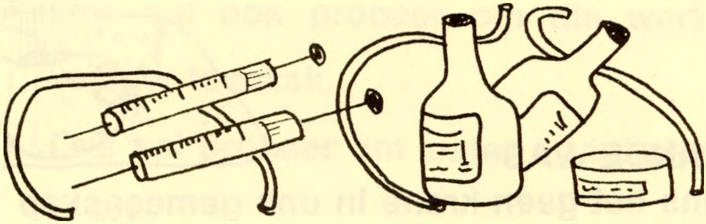

GIF

Ons sit nooit ons kos of drinkwater in houers wat ons op die vullishoop kry nie. Ons is baie versigtig met die bottels wat ons vind. Enige vloeistowwe in die bottels kan moontlik giftig wees.

HANDSKOENE EN SKOENE

Ons het met die hulp van 'n gemeenskapsorganisasie sterk handskoene gekry. Dit help. Ons makeer ook sterk skoene om ons voete en bene te beskerm, maar ons weet dit is duur. Soms wil besigheidsmense 'n donasie maak.

HANDE WAS

Ons het geen krane in ons gemeenskap nie en ons moet vêr loop om water te kry. Ons het dit met die Plaaslike Owerheid bespreek, maar ons wag nog steeds vir skoon water en toilette. Ons is bekommerd want ons weet dat mense hulle goed moet skoonmaak, na hulle op die vullishoop gewerk het.

Nou weet u hoe ons op Frankdale lewe.

Ons beplan om dinge hier te verander.

- Ons het nou 'n komitee.
- Ons praat met die bestuurders van die vullishoop.
- Ons sal probeer om ordentlike werk op die vullishoop te kry.
- Ons sal ook probeer om die werk veiliger te maak.
- Ons sal probeer om water en toilette te kry.
- Ons sal aanhou probeer om goeie opvoeding en gesondheidsorg te kry.

Ons gemeenskap is gelukkig om saam te leef en mekaar te help, op Frankdale.

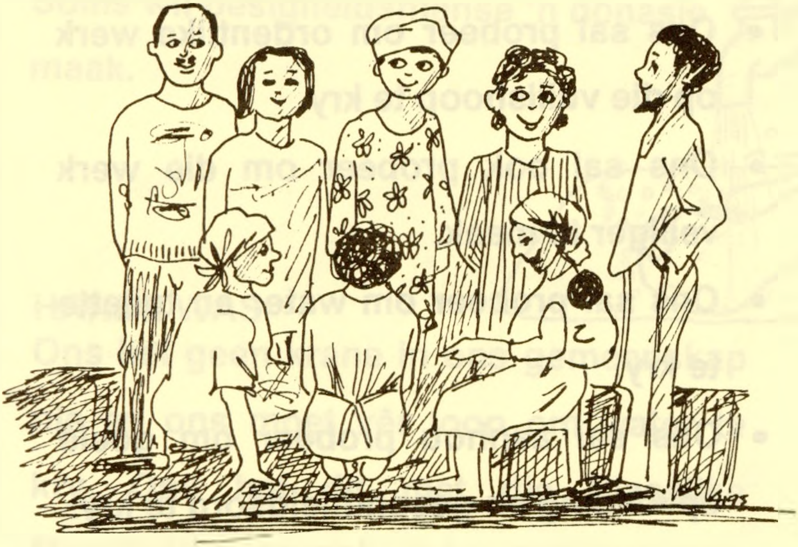

DUS SAL ONS PROBEER OM SAAM MET GEMEENSKAPS-ORGANISASIES TE WERK WAT ONS WIL HELP OM 'N BETER LEWE TE SKEP.

Saamgestel deur die Frankdale gemeenskap in samewerking met die:

Environmental Advisory Unit

Surplus People Project

Department of Community Health, UCT

Industrial Health Research Group

Department of National Health and Population

Health Care Trust

Child Health Unit

TRADE UNION
LIBRARY AND
EDUCATION CENTRE

Uitgereik deur die: Environmental Advisory Unit, University of Cape Town, Private Bag, Rondebosch , 7700

PROCESSED

SIPHILA NGOKUSEBENZA NGENKUNKUMA ETIPINI YASE FRANKDALE

Sihlala ecaleni kweTipu emgama ungama 20 km ukusuka eKapa ekuthiwa ukubizwa kwayo yiFrankdale, ngakuhola wendlela osinga eMalmesbury. Asinazo izikolo, izindlu zangasese, umbane kunye namaziko onyango(cliniki). Inkonzo ejikelezayo yonyango isityelela kubekanye ngenyanga.

Sifumana imali ngokuthengisa izinto esizicholayo ezifana neeplastic, ibhokisi, izinto ezenziwe ngomthi kunye namaphepha. Ezinye zezinto esizicholayo sizisebenzisa ngokwethu. Siwasebenzisa kakhulu amaphepha okwahlula izinto ezithengiswayo ekuhombiseni izindlu zethu ngaphakathi. Lo msebenzi ngumsebenzi onzima nonengozi, njengoko kufuneka sisebenze ngokukhawuleza okukhulu kuba abaqhubi bomatshini bangxamela ukulalisa inqumba nganye efikayo. Izandla zethu ziye zifumane amanxeba zibebuhlungu kwaye zirhawuzelele njengoko sikhangela phakathi kobudaka ngezandla ezingena ziglavu.

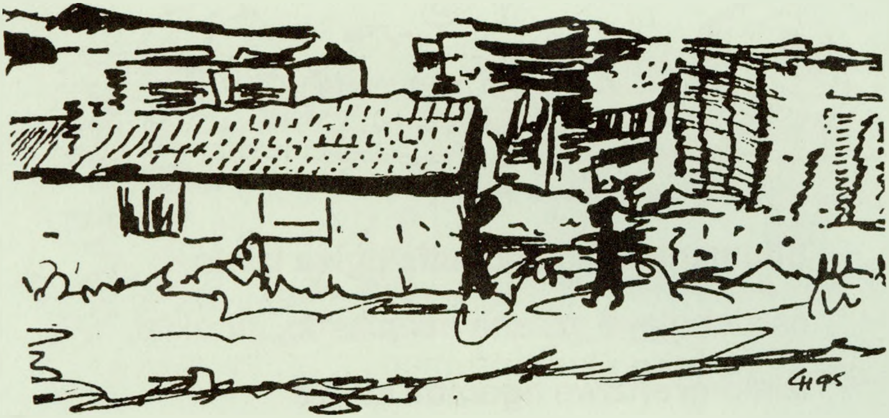

Ubukho bethu apha ngumzamo wokugcina iintsapho zethu ziphila, njengoko singafumani misebenzi. Siyaphila phakathi kokusokola, umqweno wethu kukuxelela abanye abantu kwezinye indawo indlela esikwenza ngayo oku. Mhlawumbi nabo banganento abanokuthi bayizuze kulamava wethu.

ABANTWANA
Asibavumeli abantwana bethu basondele etipini ukukhusela ukuba bangadibani neentsholongwana ezinokubagulisa.

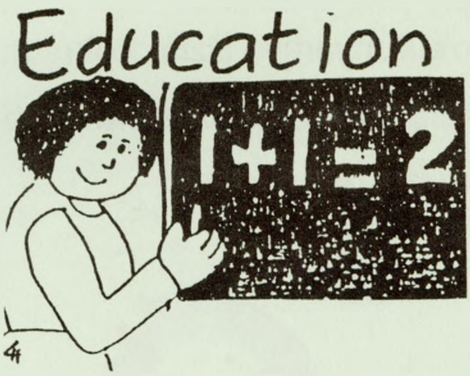

IZIKOLO
Ukuqinisekisa ukuba abantwana bethu kufuneka bangaphili ubomi obufanayo nobethu sibathumela esikolweni. Ayisisithelanga ezingqondweni zethu into yokuba akulunganga ukusenza etipini kodwa kuphela kwento esinokuyenza ngokwa ngoku.

UKUTYA
Asikucholi ukutya okubolileyo.
siqala siyipeculule into etyiwa
siyijoje ukuze kuthi ukuba ilungile
siyitye. Abantwana bethu
basenokufunyanwa zizifo kokukutya
sikucholayo kodwa kunzima ukuthi
mabangatyi belambile.

IZINJA
sinazo izinja kodwa siyazigxotha
ngase tipini, ngoloyiko lokuba izinja
zisenokosulela abantwana bethu
ngezifo.

ITYHEFU

Asikugaleli ukutya namanzi okusela kwiinkonxa esizifumana etipini. Sisoloko silumkile ukuba nayiphi na into engamanzi isengaba yityhefu.

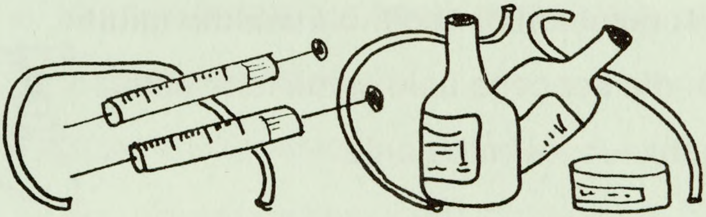

INKUNKUMA YASEZIBHEDLELE

Le inkunkuma iyatshiswa ize ingcwatywe kwindawo eyodwa ekhuselweyo.

AMACHIZA ANOBUNGOZI

Asiwaphathi alahlwa kwindawo eyodwa efihlakeleyo.

IIGLAVU NEZIHLANGU ZOKUSEBENZA

Safumana iiglavu ezabaluncedo kakhulu kumbutho oncedana nabantu. Ibingangumqweno wethu ukufumana nezihlangu zokusebenza ukuze inyawo zethu zibenokukhuseleka. Siyazi ukuba ixabiso lazo liphezulu ngokoke sithembela kosomashishini abakhulu abathi bolule isandla senceba bakhawulelane nathi ngenxaso kwimiba enje.

UKUHLAMBA IZANDLA

Ingxaki esijongene nayo kukungabikho kweempompo zamanzi nto keleyo eyenza kubenzima kuthi ukuhlamba izandla emva komsebenzi. Sithethile nabasemagunyeni abathe basithembisa kakhulu ngezindlu zangasese namanzi, sisalindile nangoku.

Siyichazile impilo esiphila yona, ilinge lethu lelokutshintsha izinto ngoluhlobo lulandelayo.

- Sinekomiti esiyinyulileyo
- Sibamba ingxoxo nabaphathi betiphu.
- Injongo kukuzifumanela umsebenzi ongcono apha etipini.
- Sizama ukhuseleko
- Sizama amanzi nezindlu zangasese
- sizakuqhubeka nokuzama ukufumanela abantwana bethu imfundo eyiyo nempilo eyiyo.

Thina bahlali kuyasonwabisa ukuhlala kunye sincedana apha eFrankdale.

SIZAKUQHUBEKA

SISEBENZISANA NEMIBUTHO

YOKUHLALAEZIMISELEYO

UKUSEBENZA NATHI

UKUPHUCHULA INTLALO

YETHU.

Iqulunqwe ngahlali baseFrankdale

bedibene nalemibutho ilandelayo:

Environmental Advisory Unit

Surplus People Project

Department of Community Health, UCT

Industrial Health Research Group

Department of National Health and Population

Health Care Trust

Child Health Unit

TRADE UNION
LIBRARY AND
EDUCATION CENTRE

Ikhutshwe yi: The Environmental

Advisory Unit, University of Cape Town,

Private Bag, Rondebosch 7700